

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 732)

Yapı Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (1/883)

NOT : Tasarı, Başkanlıkça Adalet, İçişleri ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-204/3065

22.6.2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 20.6.2001 tarihinde kararlaştırılan "Yapı Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Yeryüzünün en aktif deprem kuşaklarında birisinin içerisinde bulunan, topraklarının % 96'sı farklı oranlarda deprem tehlikesine sahip olan ve nüfusunun % 98'i bu bölgelerde yaşayan ülkemizde, uzun yıllardır yürürlükte olan imar ve afetler mevzuatındaki çeşitli hükümlere rağmen uygulamada etkili bir yapı denetiminin sağlanamadığı açık bir gerçektir. Ülkemizde son 20 yıl içerisinde meydana gelen depremlerden sonra bu durumun olumsuz sonuçları açıklıkla görülmüş olmasına karşın, bugüne kadar yapı denetimi konusunda olumlu bir gelişme sağlanamamış, aksine hızlı nüfus artışı ve göçler, denetimsiz şehirleşme ve sanayileşme, yoğun kaçak yapılaşma ve sık sık başvurulan imar afları ülkemizdeki deprem ve diğer afet risklerini her geçen gün daha da artırmıştır.

17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 tarihlerinde yaşanan depremler sonrasında meydana gelen can ve mal kayıpları, denetimsiz yerleşme ve yapılaşmaların yol açabilecekleri zararları bütün açıklığı ile yeniden gözler önüne sermiştir.

Ülkemizde yerleşme ve yapılaşmalara, 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili yönetmelik hükümleri ile getirilen denetime ilgili idarelerce uyulmadığı, yapılan araştırmalarda, proje denetimi aşamasında dahi projelerin % 91'inde tasarım, hesap ve çizim hataları olduğu, uygulamanın ise hiç denetlenmediği ve şantiyelerin % 90'ında yönetmelik ve standartlara aykırı beton döküldüğü ve beton mukavemet değerlerinin projesinde öngörülenden ortalama olarak % 40 daha az olduğu tespit edilmiştir.

Bu araştırmalar ve yaşanan son depremler, 3194 sayılı Kanunda yapım işlerinde rol alan teknik uygulama sorumlusunun (fenni mesul); yapı projelerini ve uygulamalarını denetlemekle sorumlu olan belediyeler ve valiliklerin; uygulamayı hiç denetleyemediklerini bütün çıplaklığı ile ortaya koymuştur.

Ülkemizdeki yapı denetim sistemi ve yapım aşamasında görev alan fenni mesullerin sorumluluklarını yeniden düzenlemek ve kâğıt üzerinde denetlenmiş gibi görölen, ancak hemen hemen hiç denetlenmeyen yapıların teknik uygulama sorumlusu fenni mesullere verilecek cezalar ile ilgili yeni bir kanunú düzenleme getirmek zorunlu olmuştur. Bu amaçla; 3.2.2000 tarihli ve 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yürürlüğe konulmuş, ancak, mezkûr Kanun Hükmünde Kararname Anayasa Mahkemesince 24.5.2001 tarihli ve E.2001/35, K.2001/90 sayılı Kararıyla iptal edilerek yürürlüğu durdurulmuş ve yapı denetimi konusunda mevzuatımızda bir boşluk meydana gelmiştir.

Bu boşluğu doldurmak amacıyla, sağlam yapılar yaparak muhtemel afetlerde can ve mal güvenliğini sağlamak, yapıların; imar planına, fen, sanat ve sağlık kurallarına ve standartlara uygun, kaliteli yapılması için denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemek üzere bu Kanun Tasarısı hazırlanmuştur.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Madde ile; Kanunun amacının; yapıda can ve mal güvenliğini teminen yapıların imar planına, fen, sanat ve sağlık kurallarına uygun kalitede yapılması için yapı denetimine ilişkin usul ve esasların düzenlenmesi olduğu belirtilmektedir.

Kanun, inşa edilecek tüm yapıların denetimini kapsamakla beraber kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları veya yaptracakları yapılar ile ruhsata tabi olmayan yapılar Kanunun kapsamına alınmamıştır.

Ayrıca, uygulamada kolaylık sağlamak ve yanlış yorumlara yol açmamak için, Kanunda yer alan kavramlar, bu Kanunun uygulanmasına mahsus olmak üzere tanımlanmıştır.

Madde 2. – Madde ile, yapı denetim kuruluşları imar mevzuatında yer alan fenni mesulün yerine ikame edilmekte, Kanun kapsamındaki yapıların bu kuruluşların denetimi altında inşa edilmesi zorunluluğu getirilmekte, yapı denetim kuruluşunun hizmeti gerçekleştirebilmesi için yapı sahibi veya vekili ile hizmet sözleşmesi akdetmesi gerektiği, denetimin objektif bir şekilde gerçekleştirilmesi için yapı sahibinin müteahhidi hiçbir şekilde vekil tayin edemeyeceği belirtilmekte ve yapı denetim kuruluşlarının görevleri açıklanmaktadır. Yapı denetim kuruluşunda görev alacak imza yetkisine sahip mimar ve mühendisler, yardımcı kontrol elemanları ile laboratuvar görevlilerinin belirli bir vasıfta ve tecrübeye sahip olmaları öngörüldüğünden, bunlarda aranacak niteliklerin neler olacağı ve kuruluşun çalışma usul ve esaslarının hazırlanacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmektedir.

Madde 3. – Madde ile, yapı denetim kuruluşlarının yapı sahibi ile ilgili idareye karşı sorumlulukları, sorumluluğun kapsamı ile sorumlu olacakları durumlar düzenlenmekte ve sorumluluklara ilişkin zamanasını süreleri belirlenmektedir. Ayrıca, denetimin sağlıklı bir şekilde yapılmasını teminen bu kuruluşlar ile imza yetkisine sahip denetçi mimar ve mühendislerin yapamayacakları işler açıklanmaktadır.

Madde 4. — Madde ile, yapı denetim kuruluşlarının faaliyet gösterebilmeleri için izin verecek yapı denetim komisyonunun kimlerden oluşturulacağı ve görevleri belirtilmekte, bu komisyonun çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenleneceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 5. — Madde ile, yapı denetim kuruluşu ile mal sahibi arasında düzenlenecek sözleşmede hangi hususların yer alacağı, yapı denetim kuruluşlarına ödenecek hizmet bedeli ile bu bedelin hangi kriterlere göre belirleneceği açıklanmakta, yapı denetimi hizmet sözleşmesi ve hizmet bedelinin ödenme esaslarının, Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği öngörülmektedir.

Madde 6. — Madde ile, yapı denetim kuruluşu ile mimar ve mühendislerinin herhangi birinin görevden ayrılması veya herhangi bir sebeple yapı ile ilişkilerinin kesilmesi halinde yapı denetim kuruluşlarınca yapılması gereken işlemler hükme bağlanmaktadır.

Madde 7. — Madde ile, yapı denetim kuruluşlarının ve bu kuruluşların mimar ve mühendislerinin, sicillerinin kimler tarafından tutulacağı ve hangi kurumlara gönderileceği belirtilmekte, bu Kanun uyarınca denetlenerek inşa edilen yapılar için ilgili idarelere bu özelliklerinin belirtilmesine imkân verecek bir sertifika verilmesi düzenlenmekte ve sicillerin tutulması ve yapılara sertifika verilmesine dair usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği öngörülmektedir.

Madde 8. — Madde ile, Kanunda öngörülen esaslara uymayan denetim kuruluşlarının faaliyetlerinin hangi hallerde geçici olarak durdurulacağı ya da izin belgesinin iptal edileceği hususları düzenlenmektedir.

Madde 9. — Madde ile, Kanun hükümlerinin uygulanması sırasında görevlerini ihmal eden veya kötüye kullanan mimar ve mühendisler ile deneyleri yapan laboratuvar görevlileri, ceza hukuku açısından Devlet memuru sayılmakta ve izin belgesinin sahte belgelere istinaden alınması halinde ne gibi işlemler yapılacağı düzenlenmektedir. Ayrıca, Kanuna aykırı fiillerinden dolayı verilecek hapis cezalarının paraya çevrilemeyeceği ve tecil edilemeyeceği de hükme bağlanmaktadır.

Madde 10. — Madde ile, Bakanlığın, bu Kanun hükümlerine göre yapı denetim kuruluşlarını doğrudan denetleme yetkisine sahip olduğu düzenlenmektedir.

Madde 11. — Madde ile, bu Kanunun öngördüğü idarî düzenlemelerin ülke düzeyinde kısa sürede gerçekleştirilmesinin zorluğu nedeniyle, doğal afet riski yüksek ve hızlı şehirleşmenin etkisi altındaki illerden başlayarak, uygulamanın yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır.

Madde 12. — Madde ile, bu Kanunda yer almayan hususlarda 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili yönetmeliklerinin uygulanacağı belirtilmekte ve bu Kanuna göre düzenlenecek yönetmeliklerin hangi tarihe kadar hazırlanacağı açıklanmaktadır.

Madde 13. — Madde ile, 595 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Anayasa Mahkemesi Kararı ile iptal edilmesi ve yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi nedeni ile adı geçen Kanun Hükmünde Kararnamenin tamamlayıcısı olan 601 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile getirilen düzenlemeler yürürlükten kaldırılmaktadır.

Geçici Madde 1. — Madde ile, daha önce verilmiş yapı denetim izin belgelerinin belirli bir süre geçerli olacağı, bu süre içerisinde bu Kanun hükümlerine uygun olarak yenilenmeyen izin belgelerinin geçersiz olacağı öngörülmüştür.

Geçici Madde 2. — Madde ile, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapı ruhsatı almış yapıların, ruhsat aldıkları tarihteki usul ve esaslara göre inşaatların devam ettirilmesine imkân sağlanmaktadır.

Geçici Madde 3. – Madde ile, 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname uyarınca yapı denetim kuruluşlarınınca yapılmış olan mali sorumluluk sigorta bedellerinin hak sahiplerine iade edilmesi öngörülmektedir.

Madde 14. – Yürürlük maddesidir.

Madde 15. – Yürütme maddesidir.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve

27.6.2001

Turizm Komisyonu

Esas No. : 1/883

Karar No. : 46

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca hazırlanan, Başbakanlıkça 22.6.2001 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve aynı tarihte Başkanlıkça tali komisyon olarak Adalet ve İçişleri komisyonlarına, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 1/883 esas numaralı “Yapı Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 27.6.2001 tarihli 21 inci birleşiminde Hükümeti temsilen Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın, Bayındırlık ve İskân, İçişleri, Adalet ve Maliye Bakanlıkları, Hazine Müsteşarlığı ile ilgili meslek teşekküllerinin temsilcilerinin katılmalarıyla incelenip görüldü.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

Yeryüzünün en aktif deprem kuşaklarından birisi içerisinde bulunan; topraklarının % 96’sı farklı oranlarda deprem tehlikesine sahip olan ve nüfusunun % 98’i bu bölgelerde yaşayan ülkemizde; uzun yıllardır yürürlükte olan imar ve afet mevzuatındaki çeşitli hükümlere rağmen uygulamada etkili bir yapı denetiminin sağlanamadığı,

Özellikle 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 tarihlerinde yaşanan depremler sonrasında meydana gelen can ve mal kayıplarının, denetimsiz yerleşme ve yapılaşmaların yol açabilecekleri zararları bütün açıklığı ve ağır bir fatura ile gözler önüne serdiği,

Ülkemizde yerleşme ve yapılaşmalara, 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili yönetmelik hükümleri ile getirilen denetime ilgili idarelerce uyulmadığı, yapılan araştırmalarda; proje denetimi aşamasında dahi projelerin % 91’inde tasarım, hesap ve çizim hatalarının olduğu, uygulamanın ise hiç denetlenmediği ve şantiyelerin % 90’ında yönetmelik ve standartlara aykırı beton döküldüğü ve beton mukavemet değerlerinin projesinde öngörülenden ortalama olarak % 40 daha az olduğunun tespit edildiği,

Ülkemizdeki yapı denetim sistemi ve yapım aşamasında görev alan fenni mesullerin sorumlulukların yeniden düzenlemek ve kâğıt üzerinde denetlenmiş gibi görülen, ancak hemen hemen hiç denetlenmeyen yapıların teknik uygulama sorumlusu fenni mesullere verilecek cezalar ile ilgili yeni bir yasal düzenleme getirmenin zorunlu olduğu, bu amaçla; 3.2.2000 tarihli ve 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe konulduğu, ancak, sözkonusu Kanun Hükmünde Kararnamenin Anayasa Mahkemesince 24.5.2001 tarihli ve E.2001/35,

K.2001/90 sayılı kararıyla iptal edilerek yürürlüğünün durdurulduğu ve yapı denetimi konusunda mevzuatımızda bir boşluk meydana geldiği,

Meydana gelen yasal boşluğu doldurmak amacıyla, sağlamlar yapılar yaparak muhtemel afetlerde can ve mal güvenliğini sağlamak, yapıların; imar planına, fen, sanat ve sağlık kurallarına ve standartlara uygun, kaliteli yapılması için denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemek üzere bu Tasarının hazırlandığı,

Tasarının hazırlanmasında 3194 sayılı İmar Kanunundaki fenni mesuller yerine aynı görevi yürütmek üzere yapı denetim kuruluşları ile yapıların güvenli yapılmasının amaçlandığı,

Anlaşılmaktadır.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler sırasında; Hükümet adına Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın tarafından yapılan tamamlayıcı açıklamalarda, özellikle Anayasa Mahkemesince iptal edilen 595 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile görüşülmekte olan "Yapı Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı" arasındaki farklılıkları belirtmek amacıyla aynen;

"- 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında KHK'da tek katlı ve yapı inşaatı alanı 180 m²'yi geçmeyen müstakil yapılar KHK kapsamı dışındayken, Yapı Denetimi Hakkında Kanun Tasarısında bu istisna kaldırılmıştır.

- 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında KHK'da İl ve İlçe Yapı Denetim Komisyonları varken Kanun Tasarısında bu komisyonlar kaldırılmıştır.

- 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında KHK'da yapı denetim ücretleri, yapı yaklaşık maliyetinin % 4'ü ile, % 8'i arasında belirlenirken, Tasarıda denetim ücreti yapı yaklaşık maliyetinin % 3'ü olarak belirlenmiş ve yapım süresi 2 yılı aşan yapılarda bu oranın her 6 ay için % 10 artırılması, 2 yıldan kısa sürede bitecek yapılar için de her 6 ay için % 5 azaltılması esası getirilmiştir.

- 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında KHK'da Zorunlu Malî Sorumluluk Sigortası varken, Tasarıda Zorunlu Malî Sorumluluk Sigortası kaldırılmıştır. Ödenmiş primler hak sahiplerine iade edilecektir.

- 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında KHK'da uzman mimar ve uzman mühendis kavramı varken ve ilgili meslek odalarından uzmanlık belgelerinin alınması zorunluluğu getirilirken, Tasarıda bu kavram yerine Denetçi Mimar ve Mühendisler getirilmiş olup, nitelik ve deneyimlerinin neler olacağı yönetmeliğe bırakılmıştır. Uzman mühendis ve mimar olma koşullarını belirleyen 601 sayılı KHK yürürlükten kaldırılmıştır.

- 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında KHK'da pilot uygulama olarak 27 il seçilmişken, Tasarıda uygulama yapılacak il sayısı 19'a indirilmiştir.

- 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında KHK'da yapı denetim kuruluşlarının sermayelerinin en az % 51'inin uzman mühendis veya uzman mimarlara ait olması hükme bağlanmışken, Tasarıda kuruluşların sermayelerinin nama yazılı olması ve tamamının denetçi mühendis veya mimarlara ait olması esası getirilmiştir.

- 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında KHK'da yalnızca Yapı Denetim Kuruluşları ile bu kuruluşların uzman mühendis ve mimarlarına kusursuz sorumluluk getirilmiş, proje müellifi ve yapı müteahhidine ise, kusurlarının kanıtlanması halinde rucu edilebileceği ve yapının taşıyıcı sistemi için sorumluluk süresinin 10 yıl olacağı hükme bağlanmışken, Tasarıda yapı denetim kuruluşları, denetçi mimar veya mühendisleri ile proje müellifleri, laboratuvar görevlileri ve yapı müteahhit-

lerine, kusurları oranında sorumluluk getirilmiş, yapının taşıyıcı sistemi için sorumluluk süresi on beş yıla çıkarılmıştır.

- 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında KHK'da yapı müteahhidine mühendis veya mimar olmak kaydıyla şantiye şefi çalıştırma yükümlülüğü geliştirilmişken, Tasarıda şantiye şefi çalıştırma yükümlülüğü, İmar Kanunu ile uyumlu olması için kaldırılmıştır.

- 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında KHK'da yapı ruhsatı alınması sırasında; yapı sahibi ile yapı müteahhidi, yapı müteahhidi ile şantiye şefi, yapı denetim kuruluşu ile yapı sahibi arasındaki 3 adet sözleşme, malî sorumluluk sigorta poliçesi ve primlerinin ödendiğine dair belgeler istenirken, Yapı Denetimi Hakkında Kanun Tasarısında Malî Sorumluluk Sigortasının da kaldırılması sonucu, ruhsat aşamasında, yalnızca yapı sahibi ile yapı müteahhidi arasındaki sözleşme ve yapı denetim kuruluşunun taahhütnamesi gibi az sayıda belge istenmektedir.

- 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında KHK'da KHK ile ceza hükümleri düzenlemek mümkün olmadığı için, cezaî hükümler bulunmazken, Tasarıda yapı denetim kuruluşlarının mimar ve mühendisleri ile deney yapan laboratuvar görevlilerine ağır cezaî hükümler getirilmiştir.

- 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında KHK'da Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği ve Sigorta Uygulama Talimatı varken, Tasarıda

1. Yapı denetim kuruluşu ve laboratuvarların çalışma usul ve esasları,
2. Yapı denetim komisyonunun çalışma usul ve esasları,
3. Yapı denetim hizmet sözleşmesi ve hizmet bedellerinin ödeme esasları,
4. Siciller ile sicil raporlarının tutulması ve yapılara sertifika verilmesine dair usul ve esaslara ilişkin konuların yönetmelikle düzenlenmesi esası getirilmiştir."

Şeklinde ifadelere yer verilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelere müteakiben Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kabul edilmiştir.

Yapılan görüşmeler sonucunda;

Tasarının 1 inci maddesi;

Yapı maliyeti tanımında, karkas kısım ile taşıyıcı kısım tanımlanmasında bina içi ve bina dışı olarak ayırım yapılmasının yerinde olacağı,

Yapı Denetim Komisyonunun tamamının mimar ve mühendislerden oluşmasının ve betonarme sistemler için on beş yıl sorumluluk süresi getirilmesinin yetersiz olduğu,

Kooperatif ve müteahhitlerin kamuoyundaki itiballarının çok kötü olduğu ve bunun giderilmesi gerektiği,

Uygulamada müteahhidin sorumluluğunun yanında şantiye şefinin de sorumlu olması gerektiği yönünde görüşler dile getirilmek suretiyle ve Tasarının tümünün oylanmasından önce verilen önerge sonucu tekriri müzakere edilerek kabul edilmesi sonucunda; birinci fıkranın proje denetimi yapılmadan yapı denetimini yapmanın mümkün olmadığı; hatalı bir projeye dayalı yapılan yapının denetlenmiş olsa bile hatalı olacağı gerekçesiyle "Bu Kanunun amacı; can ve mal güvenliğini teminen, imar planına, fen, sanat ve sağlık kurallarına, standartlara uygun kaliteli yapı yapılması için proje ve yapı denetimini sağlamak ve yapı denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir;"

Şeklinde düzenlenmek suretiyle,

Tasarının 2 nci maddesi;

Komasyon üyesince yöneltilen; Tasarının, meslek odalarının meslekî denetimini tamamen kaldırıp kaldırmadığı şeklindeki soruya Hükümet temsilcisinin 3194 sayılı İmar Kanununda bu konuda hüküm bulunduğu, bu denetimin kaldırılmasının ise 19 il ile sınırlandırıldığı yönünde cevaplaması sonrasında aynen,

Tasarının 3 üncü maddesi;

İptal edilen 595 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamede Malî Sorumluluk Sigortasının öngörül-
düğü, ancak bu Tasarıda sigorta şirketlerinin kusursuz sorumluluğu yüklenmek istememesi nedeni-
le bulunmadığı, yeni mezun inşaat mühendislerine imza yetkisi verilmek istendiğı, bunun da sakın-
calı olduğu,

Sorumluluğu olmayan ancak sorumlu olan kişi yerine eş ve çocukların da bu Madde ile kusur-
suz olarak sorumlu tutulmak istendiğı, bunun sakıncalı olduğu şeklinde görüşler ifade edilmek ve
eş ve çocukların sorumluluklarını ortadan kaldırmak ve Anayasanın mülkiyet hukukuna ilişkin
hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle verilen önerenin kabul edilmesi sonucu dördüncü fıkraya
değıştirilmek suretiyle,

Tasarının 4 üncü maddesi;

Komasyon üyesinin Tasarıda yapı denetim komisyonlarında büyükşehir belediyeleri ve
TMMOB üyelerine yer verilmediğı şeklindeki görüşleri üzerine; Hükümet temsilcisinin iptal edilen
595 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamede sözkonusu temsilcilere yer verildiğı ancak uygulamaya
bu temsilcilerin iştirak etmedikleri şeklindeki beyanları üzerine aynen,

Tasarının 5 inci maddesi;

Hükümet adına yapılan açıklamalarda; 2001 yılı fiyatlarıyla yapı denetim hizmetleri için yapı
denetim kuruluşlarına ödenecek hizmet bedelleri konusunda örnekler verilmek ve iptal edilen 595
sayılı Kanun Hükümünde Kararnamede öngörülen bedellerden çok düşük olduğu şeklinde görüşler
belirtilmek suretiyle aynen,

Tasarının 6, 7 ve 8 inci maddeleri aynen,

Tasarının 9 uncu maddesi;

Birinci fıkrada görevi ihmal ve kötüye kullanma düzenlendiğinden; bu kapsamın genişletil-
memesi amacıyla ayrıntılı olarak yazılmasını gerektirdiğı ve Yapı Denetim Kurulu ile denetçi
mimar ve mühendislerin eylem ve işlemlerinden dolayı, 3194 sayılı İmar Kanununun fenni mesul
için öngörülen hükümlerine tabi olduğunun açıkça belirtilmesi amacıyla verilen önerenin kabulü
doğrultusunda değıştirilmek suretiyle,

Tasarının 10, 11, 12 ve 13 üncü maddeleri ile geçici 1, 2 ve 3 üncü maddeleri ile yürürlük ve
yürütmeye dair 14 ve 15 inci maddeleri aynen

Kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Mustafa Gül</i> Elazığ	Başkanvekili <i>Sefer Koçak</i> Ordu	Sözcü Ahmet Sancar Sayın Antalya (İmzada bulunamadı)
Kâtip <i>Yusuf Kırkpınar</i> İzmir Üye Mustafa Vural Antalya (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Celal Esin</i> Ağrı Üye Mustafa Örs Burdur (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Nidai Seven</i> Ağrı Üye Hüseyin Mert İstanbul (İmzada bulunamadı)
Üye Fadlı Ağaoglu İstanbul (İmzada bulunamadı)	Üye Mehmet Çümen İzmir (İmzada bulunamadı)	Üye <i>M. Turhan İmamoğlu</i> Kocaeli
Üye <i>Sefer Ekşi</i> Kocaeli Üye <i>Osman Fevzi Zihmioğlu</i> Sakarya	Üye <i>Veysi Şahin</i> Mardin	Üye <i>Mümtaz Yavuz</i> Muş Üye <i>Ahmet Erol Ersoy</i> Yozgat

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

YAPI DENETİMİ HAKKINDA KANUN TASARISI

Amaç, kapsam ve tanımlar

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı; can ve mal güvenliğini teminen, imar planına, fen, sanat ve sağlık kurallarına, standartlara uygun kaliteli yapı yapılması için yapı denetimini sağlamak ve yapı denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Bu Kanun; 3194 sayılı İmar Kanununun 26 ncı maddesinde belirtilen kamuya ait yapı ve tesisler ile 27 nci maddesinde belirtilen ruhsata tabi olmayan yapılar hariç, belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak yapıların denetimini kapsar.

Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bakanlık : Bayındırlık ve İskân Bakanlığımı,

b) İlgili idare : Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki uygulamalar için büyükşehir belediyeleri ile diğer belediyeleri, bu alanlar dışında kalan alanlarda valilikleri, yapı ruhsatı ve kullanma izin belgesi verme yetkisine sahip diğer idareleri,

c) Yapı sahibi : Yapı üzerinde mülkiyet hakkına sahip olan gerçek ve tüzel kişileri,

d) Yapım süresi : Yapı sahibinin, yapı ruhsatını aldığı tarih ile yapı kullanma iznini aldığı tarih arasındaki dönemi,

e) Yapı inşaat alanı : Işıklıklar hariç, bodrum kat, asma kat ve çatı arasında yer alan mekanlar ve ortak alanlar dahil yapının inşa edilen tüm katlarının alanını,

f) Yapı yaklaşık maliyeti : Binalarda, Bakanlıkça her yıl yayımlanan mimarlık ve mühendislik hizmet bedellerinin hesabına esas yapı yaklaşık birim maliyetlerine ilişkin ilgili mevzuatta belirtilen birim maliyet ile yapı inşaat alanının çarpımından elde edilen bedeli; binalarda yapılacak değiştirme, güçlendirme ve

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

YAPI DENETİMİ HAKKINDA KANUN TASARISI

Amaç, kapsam ve tanımlar

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı; can ve mal güvenliğini teminen, imar planına, fen, sanat ve sağlık kurallarına, standartlara uygun kaliteli yapı yapılması için proje ve yapı denetimini sağlamak ve yapı denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Bu Kanun; 3194 sayılı İmar Kanununun 26 ncı maddesinde belirtilen kamuya ait yapı ve tesisler ile 27 nci maddesinde belirtilen ruhsata tâbi olmayan yapılar hariç, belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak yapıların denetimini kapsar.

Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bakanlık : Bayındırlık ve İskân Bakanlığımı,

b) İlgili idare : Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki uygulamalar için büyükşehir belediyeleri ile diğer belediyeleri, bu alanlar dışında kalan alanlarda valilikleri, yapı ruhsatı ve kullanma izin belgesi verme yetkisine sahip diğer idareleri,

c) Yapı sahibi : Yapı üzerinde mülkiyet hakkına sahip olan gerçek ve tüzel kişileri,

d) Yapım süresi : Yapı sahibinin, yapı ruhsatını aldığı tarih ile yapı kullanma iznini aldığı tarih arasındaki dönemi,

e) Yapı inşaat alanı : Işıklıklar hariç, bodrum kat, asma kat ve çatı arasında yer alan mekanlar ve ortak alanlar dahil yapının inşa edilen tüm katlarının alanını,

f) Yapı yaklaşık maliyeti : Binalarda, Bakanlıkça her yıl yayımlanan mimarlık ve mühendislik hizmet bedellerinin hesabına esas yapı yaklaşık birim maliyetlerine ilişkin ilgili mevzuatta belirtilen birim maliyet ile yapı inşaat alanının çarpımından elde edilen bedeli; binalarda yapılacak değiştirme, güçlendirme ve

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

esaslı onarım işlerinin ve bina dışında kalan yapılarda ise yapının keşif bedelini,

g) Taşıyıcı sistem : Yapıların; temel, betonarme, ahşap, çelik karkas, duvar, döşeme ve çatı gibi yük taşıyan ve aktaran bölümlerini ve istinat yapılarını,

h) Yapı hasarı : Kullanımdan doğan hasarlar hariç, yapının fen ve sanat kurallarına aykırı, eksik, hatalı ve kusurlu yapılması nedeniyle yapıda meydana gelen ve yapının kullanımını engelleyen veya yapıda değer kaybı oluşturan her türlü hasarı,

ı) Yapı denetim kuruluşu : Bakanlıktan aldığı izin belgesi ile münhasıran yapı denetimi görevini yapan, ortaklarının tamamı mimar ve mühendislerden oluşan tüzel kişiyi,

j) Yapı müteahhidi : Yapım işini, yapı sahibine karşı taahhüt eden veya ticarî amaçla ya da kendisi için şahsî finans kaynaklarını kullanarak üstlenen, ilgili meslek odasına kayıtlı, gerçek ve tüzel kişiyi,

k) Proje müellifi : Mimarlık, mühendislik tasarım hizmetlerini işgal konusu olarak seçmiş, yapının etüt ve projelerini hazırlayan gerçek ve tüzel kişiyi,

l) Denetçi mimar ve mühendis : İlgili mühendis ve mimar meslek odalarına üyeliği devam eden ve Bakanlıkça denetçi belgesi verilmiş mühendis ve mimarları,

m) Laboratuvar : İnşaat ve yapı malzemeleri ile ilgili ham madde ve mamul madde üzerinde ilgili standartlarına veya teknik şartnamelerine göre ölçüm, muayene, kalibrasyon yapabilen ve diğer özelliklerini tayin eden, Bakanlıktan izin almış tesisi,

İfade eder.

Yapı denetim kuruluşları ve görevleri

MADDE 2. — Bu Kanun kapsamına giren her türlü yapı; Bakanlıktan aldığı izin belgesi ile çalışan ve münhasıran yapı denetimi ile uğraşan tüzel kişiliğe sahip yapı denetim kuruluş-

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve

Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

esaslı onarım işlerinin ve bina dışında kalan yapılarda ise yapının keşif bedelini,

g) Taşıyıcı sistem : Yapıların; temel, betonarme, ahşap, çelik karkas, duvar, döşeme ve çatı gibi yük taşıyan ve aktaran bölümlerini ve istinat yapılarını,

h) Yapı hasarı : Kullanımdan doğan hasarlar hariç, yapının fen ve sanat kurallarına aykırı, eksik, hatalı ve kusurlu yapılması nedeniyle yapıda meydana gelen ve yapının kullanımını engelleyen veya yapıda değer kaybı oluşturan her türlü hasarı,

ı) Yapı denetim kuruluşu : Bakanlıktan aldığı izin belgesi ile münhasıran yapı denetimi görevini yapan, ortaklarının tamamı mimar ve mühendislerden oluşan tüzel kişiyi,

j) Yapı müteahhidi : Yapım işini, yapı sahibine karşı taahhüt eden veya ticarî amaçla ya da kendisi için şahsî finans kaynaklarını kullanarak üstlenen, ilgili meslek odasına kayıtlı, gerçek ve tüzel kişiyi,

k) Proje müellifi : Mimarlık, mühendislik tasarım hizmetlerini işgal konusu olarak seçmiş, yapının etüt ve projelerini hazırlayan gerçek ve tüzel kişiyi,

l) Denetçi mimar ve mühendis : İlgili mühendis ve mimar meslek odalarına üyeliği devam eden ve Bakanlıkça denetçi belgesi verilmiş mühendis ve mimarları,

m) Laboratuvar : İnşaat ve yapı malzemeleri ile ilgili ham madde ve mamul madde üzerinde ilgili standartlarına veya teknik şartnamelerine göre ölçüm, muayene, kalibrasyon yapabilen ve diğer özelliklerini tayin eden, Bakanlıktan izin almış tesisi,

İfade eder.

Yapı denetim kuruluşları ve görevleri

MADDE 2. — Tasarımın 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

larının denetimine tabidir. Yapı denetim hizmeti; Yapı denetim kuruluşu ile yapı sahibi veya vekili arasında akdedilen hizmet sözleşmesi hükümlerine göre yürütülür. Yapı sahibi, yapım işi için anlaşma yaptığı yapı müteahhidini vekil tayin edemez.

Yapı denetim kuruluşlarının nama yazılı ödenmiş sermayelerinin tamamının, mimar veya mühendislere ait olması zorunludur. Yapı denetim kuruluşları; denetçi mimar ve mühendisler ile yardımcı kontrol elemanları istihdam eder.

Yapı denetim kuruluşunda görev alacak denetçi mimar ve mühendisler ile yardımcı kontrol elemanlarında ve laboratuvar görevlilerinde aranacak nitelik ve deneyim ile bu kişilere belge verilmesi, yapı denetim kuruluşunun ve laboratuvarların çalışma usul ve esasları Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Yapı denetim kuruluşları aşağıda belirtilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdür:

a) Proje müelliflerince hazırlanan, yapının inşa edileceği arsa veya arazinin zemin ve temel raporları ile uygulama projelerini ilgili mevzuata göre incelemek, proje müelliflerince hazırlanarak doğrudan kendilerine teslim edilen uygulama projesi ve hesaplarını kontrol ederek, ilgili idareler dışında başka bir kurum veya kuruluşun vize veya onayına tabi tutulmadan, ilgili idareye uygunluk görüşünü bildirmek.

b) Yapı denetimini üstlendiğine dair ilgili idareye taahhütname vermek, yapı ruhsatının ilgili bölümünü imzalamak, bu yapıya ilişkin bilgileri yapı ruhsatı düzenleme tarihinden itibaren yedi gün içinde Bakanlığa bildirmek.

c) Yapının, ruhsat ve ekleri ile mevzuata uygun olarak yapılmasını denetlemek.

d) Yapım işlerinde kullanılan malzemeler ile imalatın proje, teknik şartname ve standart-

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

lara uygunluğunu kontrol etmek ve sonuçlarını belgelendirmek, malzemeler ve imalatla ilgili deneyleri yaptırmak.

e) Yapılan tüm denetim hizmetlerine ilişkin belgelerin bir nüshasını ilgili idareye vermek, denetimleri sırasında yapıda kullanılan malzeme ve imalatın teknik şartname ve standartlara aykırı olduklarını belirledikleri takdirde, durumu bir rapor ile ilgili idareye ve il sanayi ve/veya ticaret müdürlüklerine bildirmek.

f) İş yerinde, iş güvenliği ve işçi sağlığı konusunda gerekli tedbirlerin alınması için yapı müetahhidini yazılı olarak uyarmak, uyarıya uyulmadığı takdirde durumu ilgili bölge çalışma müdürlüğüne bildirmek.

g) Ruhsat ve eklerine aykırı uygulama yapılması halinde durumu üç iş günü içinde ilgili idareye bildirmek.

h) Yapının ruhsat eki projelerine uygun olarak kısmen veya tamamen bitirildiğine dair ilgili idareye rapor vermek.

ı) Zemin, malzeme ve imalata ilişkin deneyleri, şartname ve standartlara uygun olarak laboratuvarlarda yaptırmak.

Sorumluluklar ve yapılamayacak işler

MADDE 3. — Bu Kanunun uygulanmasında, yapı denetim kuruluşları imar mevzuatı uyarınca öngörülen fennî mesuliyeti ilgili idareye karşı üstlenir.

Yapı denetim kuruluşları, denetçi mimar ve mühendisler, proje müellifleri, laboratuvar görevlileri ve yapı müetahhidi ile birlikte yapının ruhsat ve eklerine, fen, sanat ve sağlık kurallarına aykırı, eksik, hatalı ve kusurlu yapılmış olması nedeniyle ortaya çıkan yapı hasarından dolayı yapı sahibi ve ilgili idareye karşı, kusurları oranında sorumludurlar. Bu sorumluluğun süresi; yapı kullanma izninin alındığı tarihten itibaren, yapının taşıyıcı sisteminden dolayı onbeş yıl, taşıyıcı olmayan diğer kısımlarda ise iki yıldır.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Sorumluluklar ve yapılamayacak işler

MADDE 3. — Bu Kanunun uygulanmasında, yapı denetim kuruluşları imar mevzuatı uyarınca öngörülen fennî mesuliyeti ilgili idareye karşı üstlenir.

Yapı denetim kuruluşları, denetçi mimar ve mühendisler, proje müellifleri, laboratuvar görevlileri ve yapı müetahhidi ile birlikte yapının ruhsat ve eklerine, fen, sanat ve sağlık kurallarına aykırı, eksik, hatalı ve kusurlu yapılmış olması nedeniyle ortaya çıkan yapı hasarından dolayı yapı sahibi ve ilgili idareye karşı, kusurları oranında sorumludurlar. Bu sorumluluğun süresi; yapı kullanma izninin alındığı tarihten itibaren, yapının taşıyıcı sisteminden dolayı on beş yıl, taşıyıcı olmayan diğer kısımlarda ise iki yıldır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yapıda, yapı kullanma izni alındıktan sonra, ilgili idareden izin alınmadan yapılacak esashi tadilatın doğacak yapı hasarından, izinsiz tadilat yapan sorumludur. Yapı denetim kuruluşu; yazılı ihtarına rağmen yapı sahibi tarafından önlemi alınmayan, parsel dışında meydana gelen ve yapıda hasar oluşturan yer kayması, çığ düşmesi, kaya düşmesi ve sel baskınından doğan hasarlardan sorumlu değildir.

Yapı denetim kuruluşlarının yöneticileri, ortakları, denetçi mimar ve mühendisleri ile proje müellifleri, laboratuvar görevlileri ve yapı müteahhidi; bu Kanunun uygulanmasından dolayı ortaya çıkan yapı hasarından kendisi, eşi ve reşit olmayan çocuklarının mal varlıkları ile sorumludur.

Yapı denetim kuruluşu denetim faaliyeti dışında başka ticarî faaliyette bulunamaz. Bu kuruluşun denetçi mimar ve mühendislerinin, denetim faaliyeti süresince başkaca meslekî ve inşaat işleri ile ilgili ticarî faaliyette bulunmaları yasaktır.

Yapı denetim komisyonu ve görevleri

MADDE 4. – Yapı denetim komisyonu; Bakanlıkça görevlendirilecek, konu ile ilgili en az genel müdür yardımcısı seviyesinde bir başkan ile en az şube müdürü seviyesinde dört üyeden oluşur ve Bakanlıkça uygun görülen birimin bünyesinde faaliyetlerini yürütür.

Yapı denetimi komisyonu, yapı denetim kuruluşlarına izin belgesi verir, faaliyetlerini denetler ve sicillerini tutar. Bu Kanunun uygulanmasından doğan uyuşmazlıkları inceler ve görüşünü bildirir.

Yapı denetim komisyonu bu Kanun hükümlerine aykırı hareket eden yapı denetim kuruluşu hakkında 8 inci maddeye göre işlem yapılmak üzere Bakanlığa teklifte bulunur.

Yapı denetim komisyonunun; çalışma usul ve esasları Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yapıda, yapı kullanma izni alındıktan sonra, ilgili idareden izin alınmadan yapılacak esashi tadilatın doğacak yapı hasarından, izinsiz tadilat yapan sorumludur. Yapı denetim kuruluşu; yazılı ihtarına rağmen yapı sahibi tarafından önlemi alınmayan, parsel dışında meydana gelen ve yapıda hasar oluşturan yer kayması, çığ düşmesi, kaya düşmesi ve sel baskınından doğan hasarlardan sorumlu değildir.

Yapı denetim kuruluşlarının yöneticileri, ortakları, denetçi mimar ve mühendisleri ile proje müellifleri, laboratuvar görevlileri ve yapı müteahhidi; bu Kanunun uygulanmasından dolayı ortaya çıkan yapı hasarından sorumludur.

Yapı denetim kuruluşu denetim faaliyeti dışında başka ticarî faaliyette bulunamaz. Bu kuruluşun denetçi mimar ve mühendislerinin, denetim faaliyeti süresince başkaca meslekî ve inşaat işleri ile ilgili ticarî faaliyette bulunmaları yasaktır.

Yapı denetim komisyonu ve görevleri

MADDE 4. – Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yapı denetimi hizmet sözleşmeleri

MADDE 5. – Yapı denetimi hizmet sözleşmeleri yapı sahibi ile yapı denetim kuruluşu arasında akdedilir. Bu sözleşmenin bir sureti taahhütname ekinde ilgili idareye verilir.

Bu sözleşmede; taahhüt edilen hizmetin konusu, yeri, inşaat alanı, süresi, varsa yapı sahibi ile yapı müteahhidi arasında akdedilen sözleşmede yer alan yapının fizikî özellikleri, yapı denetimi hizmet bedeli, yapı denetiminde görev alacak teknik personel listesi ve diğer yükümlülükler yer alır.

İlgili idare; yapı denetimi hizmet sözleşmesinde yer alan hükümlere, yapı sahibinin uymaması halinde yapı tatil tutanağı düzenleyerek inşaatı durdurur, yapı denetim kuruluşunun uymaması halinde ise yapı denetimi komisyonuna bildirimde bulunur.

Yapı denetimi hizmetleri için yapı denetim kuruluşlarına ödenecek hizmet bedelleri, asgarî hizmet bedelinden az olmamak kaydıyla, projenin özellikleri ile yapının bulunduğu bölgenin fizikî, ekonomik ve sosyal özellikleri dikkate alınarak bu sözleşmede belirtilir.

Asgari hizmet bedeli, yapı yaklaşık maliyetinin % 3'üdür. Yapım süresi, iki yılı aşan yapılarda, bu oran, her altı ay için % 10 artırılır, iki yıldan kısa süren yapılarda ise her altı ay için % 5 azaltılır.

Yapı denetim kuruluşu, katma değer vergisi hariç yaptığı hizmetlerden dolayı yapı sahibinden başka ad altında ayrıca hiçbir bedel talebinde bulunamaz.

Yapı denetimi hizmet sözleşmesi ve hizmet bedellerinin ödenme esasları Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Yapı denetim kuruluşu ile mimar ve mühendislerinin yapı ile ilişkisinin kesilmesi

MADDE 6. – Yapı denetim kuruluşunun görevden ayrılması veya mimar ve/veya mühendislerinden birinin, herhangi bir sebeple

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yapı denetimi hizmet sözleşmeleri

MADDE 5. – Tasarının 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yapı denetim kuruluşu ile mimar ve mühendislerinin yapı ile ilişkisinin kesilmesi

MADDE 6. – Tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

yapı ile ilişkisinin kesilmesi halinde yapı denetim kuruluşu durumu, gerekçeleri ile birlikte en geç üç iş günü içinde yazılı olarak Bakanlığa ve ilgili idareye bildirir. Aksi takdirde kanunî sorumluluktan kurtulamaz.

Bu durumda; yapı sahibince, yeniden yapı denetim kuruluşu görevlendirilmedikçe veya yapı denetim kuruluşunca, ayrılan mimar ve/veya mühendislerin yerine yenisi işe başlatılmadıkça ilgili idarece yapının devamına izin verilmez.

Sicillerin tutulması ve yapılara sertifika verilmesi

MADDE 7. – Yapı denetim kuruluşlarının ve bu kuruluşların mimar ve mühendislerinin yapı denetimine ait sicilleri, ilgili idare tarafından verilen sicil raporlarına göre yapı denetimi komisyonunca tutulur.

Bu Kanun kapsamında denetlenerek inşa edilmiş yapılara ilgili idarelerce sertifika verilir.

Siciller ile sicil raporlarının tutulması ve yapılara sertifika verilmesine dair usul ve esaslar Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Denetim faaliyetinin durdurulması ve izin belgesinin iptali

MADDE 8. – Yapı denetim kuruluşlarından, bu Kanunda öngörülen esaslara göre denetim görevini yerine getirmedikleri anlaşılınların veya son üç yıl içerisinde üç defa olumsuz sicil alanların veyahut 3 üncü maddenin son fıkrası ile 6 ncı maddenin birinci fıkrası hükümlerine aykırı hareket ettiği belirlenenlerin denetim faaliyeti, yapı denetim komisyonunun teklifi üzerine Bakanlıkça bir yıla kadar durdurulur ve belgesi geçici olarak geri alınır. Durdurma kararı, Resmi Gazetede ilan edilir ve sicillerine işlenir. Denetim faaliyetinin geçici olarak durdurulmasına neden olan yapı denetim kuruluşunun mimar ve

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Sicillerin tutulması ve yapılara sertifika verilmesi

MADDE 7. – Tasarımın 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Denetim faaliyetinin durdurulması ve izin belgesinin iptali

MADDE 8. – Tasarımın 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

mühendisleri, bu süre içerisinde başka ad altında dahi olsa hiçbir denetim faaliyetinde bulunamaz. Geçici durdurmaya neden olan mimar ve mühendisler Bakanlıkça ilgili meslek odasına bildirilir. Meslek odaları, bu kişiler hakkında kendi mevzuatına göre işlem yapar.

Faaliyeti üç defa durdurulan yapı denetim kuruluşunun denetim faaliyetine son verilir ve izin belgesi Bakanlıkça iptal edilir.

İzin belgesi iptal edilen yapı denetim kuruluşunun, kusurları mahkeme kararı ile kesinleşen mimar ve mühendisleri başka bir yapı denetim kuruluşunda görev almaları halinde, görev aldıkları bu kuruluşa izin belgesi verilmez, verilmişse iptal edilir.

Denetim faaliyeti geçici olarak durdurulan veya izin belgesi iptal edilen yapı denetim kuruluşu hakkındaki bu karar ilgili idareye bildirilir ve denetimini üstlendiği yapıların devamına izin verilmez. Bu durumda, yapım faaliyetine devam edilebilmesi için yapı sahibince başka bir yapı denetim kuruluşunun görevlendirilmesi zorunludur.

Ceza hükümleri

MADDE 9. – Bu Kanun hükümlerinin uygulanması sırasında görevini ihmal eden veya kötüye kullanan yapı denetim kuruluşunun ortakları, yöneticileri mimar ve mühendisleri, yapı müteahhidi, proje müellifi ile laboratuvar görevlileri 765 sayılı Türk Ceza Kanununun memurlara uygulanan hükümlerine tabidir.

Yapı denetim kuruluşunun izin belgesi alma aşamasında gerçeğe aykırı belge düzenlendiğinin izin belgesi verildikten sonra anlaşılması halinde, izin belgesi derhal iptal edilir ve ayrıca gerçeğe aykırı belge düzenlemekten, bu belgeleri düzenleyenler hakkında suç duyurusunda bulunulur.

Yapılar ile ilgili diğer düzenlemeler ile yapıların uğramış olduğu yıkım ve zararlardan dolayı genel hukuk hükümleri uygulanır.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Ceza hükümleri

MADDE 9. – Bu Kanun hükümlerinin uygulanması sırasında görevini ihmal eden veya kötüye kullanan yapı denetim kuruluşunun ortakları, yöneticileri, mimar ve mühendisleri, yapı müteahhidi, proje müellifi ile laboratuvar görevlileri 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 3 üncü bab, 4 üncü fıkradaki görevi ihmal ve görevi kötüye kullanma ile ilgili hükümlerine göre cezalandırılır.

Yapı denetim kuruluşunun izin belgesi alma aşamasında gerçeğe aykırı belge düzenlendiğinin izin belgesi verildikten sonra anlaşılması halinde, izin belgesi derhal iptal edilir ve ayrıca gerçeğe aykırı belge düzenlemekten, bu belgeleri düzenleyenler hakkında suç duyurusunda bulunulur.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Bu madde uyarınca hükümlenilecek cezalar paraya çevrilemez ve tecil edilemez.

Bu Kanuna aykırı fiillerden dolayı hükümlenen kesinleşmiş mahkeme kararları, Cumhuriyet savcılıklarınca Bakanlığa ve mimar ve mühendislerin bağlı olduğu meslek odalarına bildirilir.

Yapı denetim kuruluşu ile denetçi mimar ve mühendislerine; 3194 sayılı İmar Kanununun 42 nci maddesinde fenni mesul için öngörülen idarî para cezaları uygulanır.

Bakanlığın denetim yetkisi

MADDE 10. – Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasında yapı denetim kuruluşlarının işlem ve faaliyetlerini denetleme yetkisine sahiptir.

Kanunun uygulanacağı iller

MADDE 11. – Bu Kanunun uygulanmasına pilot iller olarak; Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bolu, Bursa, Çanakkale, Denizli, Düzce, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Sakarya, Tekirdağ ve Yalova illerinde başlanır.

Pilot illerin genişletilmesi ve daraltılmasına, Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Diğer hükümler ve yönetmelikler

MADDE 12. – Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Bu Kanun gereğince düzenlenmesi öngörülen yönetmelikler, Kanunun yayımı tarihinden itibaren kırkbeş gün içerisinde Bakanlıkça çıkarılır.

Yürürlükten kaldırılan ve değiştirilen hükümler

MADDE 13. – a) 3.2.2000 tarihli ve 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükümünde Kararname yürürlükten kaldırılmıştır.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yapılar ile ilgili diğer düzenlemeler ile yapıların uğramış olduğu yıkım ve zararlardan dolayı genel hukuk hükümleri uygulanır.

Bu madde uyarınca hükümlenilecek cezalar paraya çevrilemez ve tecil edilemez.

Bu Kanuna aykırı fiillerden dolayı hükümlenen kesinleşmiş mahkeme kararları, Cumhuriyet savcılıklarınca Bakanlığa ve mimar ve mühendislerin bağlı olduğu meslek odalarına bildirilir.

Yapı denetim kuruluşu ile denetçi mimar ve mühendisleri, eylem ve işlemlerinden 3194 sayılı İmar Kanununun fenni mesul için öngörülen hükümlerine tabidirler.

Bakanlığın denetim yetkisi

MADDE 10. – Tasarının 10 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kanunun uygulanacağı iller

MADDE 11. – Tasarının 11 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Diğer hükümler ve yönetmelikler

MADDE 12. – Tasarının 12 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürürlükten kaldırılan ve değiştirilen hükümler

MADDE 13. – Tasarının 13 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

b) 27.1.1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun ek 5, ek 6, ek 7 nci maddeleri ile geçici 6 ve geçici 7 nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

c) 17.6.1938 tarihli ve 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 7. – 1 inci maddede belirtilen diploma veya ruhsatnamelerden birini haiz olmayanlar Türkiye’de mühendis veya mimar unvanı ile istihdam olunamazlar, imzalarla sanat icra edemezler, bu unvanları kullanarak rey veremezler ve imza da koyamazlar.”

GEÇİCİ MADDE 1. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Bakanlıkça yapı denetim kuruluşlarına verilmiş olan yapı denetimi izin belgeleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay süreyle geçerlidir. Bu süre içerisinde bu Kanun hükümlerine uygun olarak yenilenmeyen yapı denetim izin belgeleri geçersiz sayılır.

GEÇİCİ MADDE 2. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 3194 sayılı İmar Kanunu ile 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükümünde Kararname hükümlerine göre alınan yapı ruhsatları geçerlidir.

GEÇİCİ MADDE 3. – 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükümünde Kararname uyarınca yapı denetim kuruluşlarınca yaptırılmış olan malî sorumluluk sigorta bedelleri hak sahiplerine iade edilir.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 1. – Tasarının geçici 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. – Tasarının geçici 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 14. — Bu Kanun yayımı tarihinden otuz gün sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 14. — Tasarının 14 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 15. — Tasarının 15 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Bülent Ecevit

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

D. Bahçeli

Devlet Bakanı

K. Derviş

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. S. Gürel

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı V.

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

F. Ünlü

Adalet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Dışişleri Bakanı

İ. Cem

Bayındırlık ve İskân Bakanı

K. Aydın

Tarım ve Köyişleri Bakanı

Prof. Dr. H. Y. Gökalp

En. ve Tab. Kay. Bakanı

Z. Çakan

Orman Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. T. Toskay

Devlet Bakanı

F. Bal

Devlet Bakanı

Prof. Dr. R. Mirzaoğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Devlet Bakanı

Prof. Dr. A. Çay

Millî Savunma Bakanı

S. Çakınakoğlu

Maliye Bakanı

S. Oral

Sağlık Bakanı

Doç. Dr. O. Durmuş

Çalışma ve Sos. Gv. Bakanı

Y. Okuyan

Kültür Bakanı

M. İ. Talay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

M. Keçeciler

Devlet Bakanı

Dr. Y. Karakoyunlu

Devlet Bakanı V.

M. Keçeciler

Devlet Bakanı

E. S. Gaydalı

Devlet Bakanı

R. Önal

İçişleri Bakanı

R. K. Yücelen

Millî Eğitim Bakanı

M. Bostancıoğlu

Ulaştırma Bakanı

Prof. Dr. E. Öksüz

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. K. Tanrıku

Turizm Bakanı

E. Mumcu

Çevre Bakanı

F. Aytekin

